

92-gruppen er et samarbejde mellem 20 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og andre sager vedrørende internationalt miljø og udvikling.

INDHOLD – NR. 11 D. 12.06.03

HUSK DE FATTIGSTE OG DEBATTEN! 1

MIDTVEJSREFORM AF EU'S LANDBRUGSPOLITIK – ENDNU EN TABT MULIGHED 2

50 MILLIONER I KOLDE KONTANTER 3

ANTI-GLOBALISME PÅ RETUR? 3

FULD FART PÅ CO2-TOGET I FORKERT RETNING 4

USA BLOKERER FOR PAN-EUROPÆISK SAMARBEJDE 5

EU SÆTTER IND MOD ULOVLIG TØMMERHUGST 6

NY BRASILIANSK SKOVPOLITIK 7

FORNYET DEBAT OM FISKERIFORVALTNINGEN 8

ARRANGEMENTER 9

REDAKTION 10

Husk de fattigste og debatten!

Af Bent Nicolajsen, formand for Mellemløst Samvirke

Så slap det ud! Regeringen offentliggjorde fredag d. 6. juni sit bud på nye prioriteter i Danmarks udenrigspolitik. Regeringens udspil fortjener at blive debatteret og kunne have rigtig godt at blive debatteret.

"Bush-regeringens sprogbrug om terrorbekæmpelse og masseødelæggelsesvåben [...] har fundet vej til den danske regerings aktive ordforråd."

Regeringen fremhæver, at en aktiv dansk udenrigspolitik skal indeholde europæiske, transatlantiske og globale dimensioner. Det er jo fornuftigt nok. Og de tanker om et globalt retssamfund, som udenrigsministeren lancerede i begyndelsen af dette år, er nu godt på vej til at blive officiel dansk politik. Det er vist ikke set før, at en udenrigsminister og regeringen i den grad tager de globale briller på. Det er glimrende. Men det er knap så glimrende, at Bush-regeringens sprogbrug om terrorbekæmpelse og masseødelæggelsesvåben i den grad har fundet vej til den danske regerings aktive ordforråd.

"dette nye indsatsområde kan let risikere at stjæle"

Fokuseringen på behovet for demokratisering og menneskeret-tigheder i den arabiske verden er fin. Men dette nye indsatsområde kan let risikere at stjæle ressourcer og opmærksomhed fra de danske bidrag til bedre vilkår for verdens fattig-

ressourcer [...] fra de danske bidrag til bedre vilkår for verdens fattige.

”jeg er spændt på at se, hvordan regeringen vil konkretisere den globale dimension.”

”den reform, der tegner sig er yderst skuffende og gør EU's retorik om at være den globale scenes progressive kraft for en bæredygtig verden til skamme.”

”Værst ser det ud i forhold til landbrugspolitikens skadelige konsekvenser for fattige bønder i ulandene.”

ste, så længe regeringen i øvrigt skruer ned for de bistandspolitiske ambitioner.

Jeg noterer mig med tilfredshed, at Per Stig Møller nu har fået regeringen med på at tænke globalt. Men jeg er spændt på se, hvordan regeringen vil konkretisere den globale dimension. Den globale dimension er andet og mere at flytte rundt på bistandsmidler. Den faretruende situation i mange arabiske lande handler ikke kun om mangel på demokrati. Men lige så vel om mangel på økonomiske muligheder. Vægtningen af de tre dimensioner i udenrigspolitikken og dybden i den globale tankegang kommer til at stå sin prøve i konkrete sager som striden med USA om den internationale straffedomstol.

Udspillet er et godt udgangspunkt for debat. Lad os håbe, at regeringen vil prioritere denne debat. Det er vi mange, der gerne vil.

Midtvejsreform af EU's landbrugspolitik – endnu en tabt mulighed

Af John Kornerup Bang, WWF Verdensnaturfonden

I går, onsdag den 11. juni, mødtes EU's landbrugsministre endnu engang med midtvejsreform af den fælles landbrugspolitik (CAP) på dagsordenen. Mødeaktiviteten på højt niveau er intensiveret betydeligt, og man sigter efter at nå til enighed på dette eller senest næste møde. Men hvilken enighed! Konturerne af den reform, der tegner sig er yderst skuffende og gør EU's retorik om at være den globale scenes progressive kraft for en mere bæredygtig verden til skamme. Der er skuffende lidt – men dog noget – for natur og miljø indenfor EU's grænser og i praksis ingenting for ulandenes fattige landbefolkning.

Kommissionens første – og delvist positive – forslag fra juli sidste år er nu meget ramponeret. Positive elementer som for eksempel at gøre støtte betinget af overholdelse af miljøkrav er stadig med, men i stærkt udvandet form.

Værst ser det ud i forhold til landbrugspolitikens skadelige konsekvenser for fattige bønder i ulandene. Her indeholdt end ikke kommissionens første forslag forbedringer af betydning. Kun retorik bundet op på en argumentation om, at man ved at afkoble støtte fra produktionsmængden, mindsker incitamenter til overproduktion og dermed ”dumping” af billige statsstøttede fødevarer på ulandenes markeder. I WTO-regi er denne direkte støtte (efter pres fra EU) defineret som ”mindre konkurrenceforvridende”. Men det er en sandhed med modifikationer, og en fremskreden reform af denne type i kornsektoren har ikke

”sørgeligt at være vidne til, at det man nu måske kan blive enige om er at flytte sølle 6 %.”

mindsket produktionen, endsige EU’s eksport til ulandende af produkter med korn. Den er tværtimod steget!

I virkeligheden er det kun omlægning af støtte til landdistriktspolitikken, der kan siges at være væsentligt mindre konkurrenceforvridende. Der lå et ønske om at gøre mere for miljø og natur og marginale landdistrikter i Europa bag kommissionens oprindelige forslag om at flytte 20 % af budgettet. Dette var samtidig indirekte det bedste element set også fra ulandenes side – og som sådan forslaget helt dominerende positive element. Det er derfor også sørgeligt at være vidne til, at det man nu måske kan blive enige om er at flytte sølle 6 %.

50 millioner i kolde kontanter

Af John Nordbo, 92-gruppen

Hovedresultatet af højniveaumødet om handel og udvikling i København d. 27. maj var, at en række donorer enedes om at etablere en særlig fond, som kan støtte konkrete indsatser, der forbedrer de mindst-udviklede landes eksportmuligheder. Fonden etableres i regi af ”Integrated Framework”, som er et samarbejde mellem WTO, Verdensbanken m.fl.

”Den nye fond kan hjælpe landene med at udnytte noget af den teoretiske markedsadgang, som de har i dag.”

Hidtil har Integrated Framework primært kunnet bistå mindst-udviklede lande i at analysere deres handelsforhold og eksportpotentialer. Den nye fond kan hjælpe landene med at udnytte noget af den teoretiske markedsadgang, som de har i dag. Fonden kan for eksempel yde støtte til kapacitetsopbygning, så det sikres, at eksportvarer lever op til tekniske standarder, sundhedskrav og lignende i de rige lande.

Med et bidrag på cirka 20 millioner var Danmark den største bidragyder til den ny fond.

Anti-globalisme på retur?

Af John Nordbo, 92-gruppen

Forud for højniveaumødet var 92-gruppen vært for et internationalt NGO-møde, som samlede cirka 30 deltagere fra 20 organisationer i 5 verdensdele. Mødet viste, at der er stor enighed blandt NGO’er i Nord og Syd, som er aktive på handelsområdet.

Det mest overraskende var, at den mere retoriske kritik af WTO for at være udemokratisk og et redskab for de multinationale selskaber ikke længere synes at være det vigtigste synspunkt for Syd-NGO’erne. De er bestemt ikke ukritiske i forhold til WTO, men lægger i dag mere vægt end tidligere på, at der skal

” multilaterale forhandlinger i regi af WTO er at foretrække frem for bilaterale aftaler med stormagter, som USA og EU ”

”Det er vigtigere at sikre, at de rige lande kommer til at leve op til de løfter om forbedring af ulandenes handelsvilkår, som de har givet ved gentagne lejligheder.”

”det er nyt, at de fleste industrialiserede lande heller ikke regner med, at tendensen vil ændre sig i de næste 10-20 år.”

”en tendens i den stik modsatte retning af det ønskede, hvis alvorlige klimaforandringer skal undgås.”

skabes konkrete resultater i de internationale handelsforhandlinger til gavn for ulandene. Det er samtidig deres synspunkt, at multilaterale forhandlinger i regi af WTO er at foretrække frem for bilaterale handelsforhandlinger med stormagter, som USA og EU, idet styrkeforholdet i disse forhandlinger er endnu mere ugunstigt end i WTO.

I en erklæring fra mødet blev der peget på, at WTO's næste ministerkonference i Cancun til september bør ende med, at de rige landes toldmure og statsstøtte på landbrugsområdet skæres kraftigt ned; at der skabes øget fleksibilitet i WTO-aftalerne for ulandene; samt at WTO klart og tydeligt får som formål at arbejde for halvering af fattigdommen og andre af de globale mål fra FN's Millenium-erklæring.

Det fremgår også af erklæringen, at NGO'erne ikke finder, at der på ministerkonferencen i Cancun bør træffes beslutning om at iværksætte nye, krævende forhandlinger om en international investeringsaftale. Det er vigtigere at sikre, at de rige lande kommer til at leve op til de løfter om forbedring af ulandenes handelsvilkår, som de har givet ved gentagne lejligheder. Dertil kommer, at de igangværende WTO-forhandlinger allerede er yderst krævende for ulandene at følge med i.

Erklæringen kan læses på www.rio10.dk.

Fuld fart på CO2-toget i forkert retning

Af Lars Georg Jensen, WWF Verdensnaturfonden

At det går den forkerte vej med de industrialiserede landes udledninger af CO2 og andre drivhusgasser er ingen nyhed. Men det er nyt, at de fleste industrialiserede lande heller ikke regner med, at tendensen vil ændre sig i de næste 10-20 år! De industrialiserede lande har i Kyoto-protokollen ellers kollektivt forpligtet sig til i 2008-2012 at reducere deres CO2-udslip med 5% under, hvad det var i 1990. Og de 5% er kun et første skridt i retning af langt større reduktioner i fremtiden.

På trods heraf viser de seneste opgørelser fra Klimakonventionen – baseret på de industrialiserede landes egne forudsigelser - at industrilandene en bloc i 2010 forventes at være 10% over 1990-niveauet. Forudsigelsen for 2020 er 23% over 1990-niveauet! Det er ikke alene en markant overskridelse, det er også en tendens i den stik modsatte retning af det ønskede, hvis alvorlige klimaforandringer skal undgås.

Hidtil har det været forventet, at det økonomiske kollaps i det tidligere Sovjetunionen og Østeuropa i begyndelsen af 90'erne – og deraf følgende lukning af forurenende industri – i nogen grad ville kompensere for CO₂-stigningerne i Vesten. Men dels forventes de østeuropæiske landes økonomier nu at være rettet så meget op, at man vil begynde at se større CO₂-udledninger fra den kant igen. Dels er CO₂-udledningerne fra de rige lande i Vesten i fuld fart på vej opad.

Klimakonventionens opgørelser viser, at de vestlige landes udledninger i 2010 forventes at være 17% over niveauet fra 1990. Bag tallene gemmer sig for de flestes vedkommende en støt stigende kurve gennem 1990'erne og frem til 2010. Alene fra 1990 til 2000 steg udledningerne i USA med 14%, Australien 18%, Canada 20% og Japan med 11%. Kun EU kan samlet set bryste sig af, at udledningerne faldt med 3,5% fra 1990-2000, men det dækker over meget store interne variationer mellem EU-landene.

”De nye tal understreger, at der er akut behov for nye virkemidler til at knække CO₂-kurven i de industrialiserede lande.”

De nye tal understreger, at der er akut brug for nye virkemidler til at knække CO₂-kurven i de industrialiserede lande. Ifølge Klimakonventionen og Kyoto-protokollen er de industrialiserede lande nemlig forpligtet til at gå foran i begrænsningen af udledningen af CO₂ og de øvrige klimaforstyrrende gasser.

Den fulde rapport kan downloades på <http://unfccc.int/press/prel2003/pressrel030603.pdf>.

USA blokerer for Pan-europæisk samarbejde

Af Gunnar Boye Olesen, Organisationen for Vedvarende Energi

På det Pan-Europæiske miljøministermøde i Kiev 21.-23. maj blev der på andendagen underskrevet tre nye protokoller og en konvention. Protokollen om strategisk miljøvurdering går et skridt videre end VVM-vurderinger og betyder, at planer, programmer og i et vist omfang lovgivning skal miljøvurderes. Protokollen om registrering af udslip og flytning af forurening betyder, at alle med tiden kan se hvor meget forurening, der udledes og hvorfra. Endelig var der Protokollen om ansvar og kompensation for skader fra grænseoverskridende effekter fra industrielle ulykker på grænseoverskridende ferskvande. Danmark og mange andre lande underskrev protokollerne og vil nu starte ratifikation af dem. Der blev også vedtaget en konvention om beskyttelse af miljøet i bjergkæden Karpaterne. Alt i alt en god dag for miljøet.

”Danmark og mange andre lande underskrev protokollerne og vil nu starte ratifikation

af dem.”

”Enigheden blev opnået, da de europæiske lande opgav at få en reference til Kyoto-protokollen.”

”Et emne, der overhovedet ikke kunne opnås enighed om, var miljøproblemer ved atomkraft.”

De næste dage blev der opnået enighed om en ministerdeklaration med USA's kraftige fingeraftryk. Enigheden blev opnået, da de europæiske lande opgav at få en reference til Kyoto-protokollen. Inden da var forslag om målsætninger for vedvarende energi blevet erstattet af en nærmest uforståelig tekst. Det var blot de to sidste resultater af, at USA konsekvent modarbejdede progressive forslag, ofte bistået af Canada og indimellem af Rusland. På et tidligere tidspunkt i forhandlingerne prøvede USA's forhandler at få smidt NGO-repræsentanterne ud, inklusiv undertegnede, efter at John Hontelez fra European Environmental Bureau havde kritiseret USA.

Et emne, der overhovedet ikke kunne opnås enighed om, var miljøproblemer ved atomkraft. Derfor lavede 41 af de 51 deltagende lande inklusiv Danmark en erklæring om at udfase atomkraftværker, der er for dyre til at blive opgraderet til en international acceptabel standard. Alt i alt mest en god dag for USA's præsident og ligesindede.

Næste miljøministerkonference bliver sandsynligvis i 2007 i Beograd.

EU sætter ind mod ulovlig tømmerhugst

- Interview med Poul Nielson, EU-kommissær

Hvad er visionen bag FLEGT-handlingsplanen, og hvorfor er det relevant, at EU laver en handlingsplan om bekæmpelse af ulovlig tømmerhugst netop nu?

Vores arbejde med at sammensætte en bred og effektiv strategi for at mindske den illegale produktion af tømmer og den relaterede handel begyndte i september 2001 efter en Ministerkonference i Indonesien. Jeg præsenterede strategiens hovedelementer ved verdenskonferencen om bæredygtig udvikling i Johannesburg sidste efterår. Efter brede konsultationer og temmelig indgående teknisk arbejde er planen nu klar til forelægning for medlemslandene og Europa-parlamentet.

”Hovedformålet er at bekæmpe den illegale afskovning”

Hovedformålet er at bekæmpe den illegale afskovning og sikre, at op mod 100 mia. kroner i skatter og afgifter årligt genfinder vej til budgettet i tømmerproducerende udviklingslande, så de kan bruges til fattigdomsbekæmpelse.

En hjørnesteen i handlingsplanen er partnerskaber med tømmerproducerende ulande om bekæmpelse af ulovlig tømmerhugst. Hvad får dig til at tro, at fattige ulande vil indgå sådanne aftaler med EU, og hvad kan EU tilbyde partnerlandene i form af øko-

“Handlingsplanen erkender naturligvis, at producentlandene påtager sig omkostninger, som et forbedret overvågningssystem indebærer.”

“Det er derfor en central del af planen, at vi over EU-bistanden vil fortsætte og styrke støtten til vores samarbejdspartnere”

nomisk og teknisk bistand?

Der er allerede etableret et stærkt samarbejde mellem Fællesskabet og flere tømmerproducerende ulande. Lande som Indonesien og Malaysia er på eget initiativ i gang med at udearbejde og iværksætte systemer for at certificere deres tømmer. Disse lande anser det som værende i deres egen interesse at bekæmpe og distancere sig fra problemerne med ulovlig tømmerhugst, der ofte undergraver statens råderum og kontrol over dets ressourcer. Handlingsplanen erkender naturligvis, at producentlande påtager sig omkostninger, som et forbedret overvågningssystem indebærer. Det er derfor en central del af planen, at vi over EU-bistanden vil fortsætte og styrke støtten til vores samarbejdspartnere for at styrke de ansvarlige myndigheder og lovgivningen på miljø- og skovområdet.

Hvad skal der ske politisk for, at FLEGT-handlingsplanens intentioner udmøntes i praksis, og hvornår kan en effektiv EU-lovgivning i givet fald forventes at være på plads?

Handlingsplanen er netop vedtaget af Kommissionen i maj 2003. Kommissionen håber på at få en hurtig, positiv politisk tilbagemelding fra Rådet. Kommissionen vil derefter hurtigt fremsætte forslag til gennemførelse af handlingsplanens handelsaspekter. Forhåbentlig kan alt dette vedtages inden årets udgang.

Forhandlinger med partnerlandene, der er den egentlige kerne i initiativet, vil foregå sideløbende inden for rammerne af eksisterende forhandlingskanaler om blandt andet god regeringsførelse.

Ny brasiliansk skovpolitik

Af Christian Straarup, Nepenthes

“regeringen har bundet sig til at afsætte et større beløb i budgetforhandlingerne til løsningen af problemet med den illegale skovhugst i

Ved halvårsmødet i den Internationale Organisation for Tømmer (ITTO) d. 12.-17. maj forklarede den brasilianske delegation, at den nyvalgte regering i Brasilien deler Danmarks og EU's bekymring for den illegale skovhugst i landet. Regeringen vil arbejde målrettet for at løse det omfattende problem. Chefen for den brasilianske delegation, Carlos Vicente fortalte, at regeringen har bundet sig til at afsætte et større beløb i budgetforhandlingerne til løsningen af problemet med den illegale skovhugst i Amazonas. Pengene skal blandt andet anvendes til et omfattende træningsprogram for de lokale skovadministratorer og til en sikring af udskibningshavnene, særligt i landets nordlige regioner.

Amazonas.”

Brasilien eksporterer store mængder af tropiske tømmerprodukter til EU-landene, og der har tidligere været problemer med lovligheden af mahogni-tømmer fra Brasilien beregnet til det tyske og danske marked. Selv om der endnu ikke er sket noget konkret i sagen, er der god grund til at følge med i udviklingen i Brasilien og støtte deres arbejde frem mod en lovlig skovhugst og handel med tømmer.

Fornyset debat om fiskeriforvaltningen

Af Espen Nordberg, WWF Verdensnaturfonden

”Lige meget hvordan teksten læses, så forsvinder problemet ikke – der er ikke nok fisk til den eksisterende flåde.”

Dansk og europæisk fiskeripolitik har haft et turbulent forår: Vedtagelsen af den fælleseuropæiske fiskeripolitik før jul skabte flere spørgsmål end svar. Den forsvindende mængde af fisk har ført til en forøgelse af mængden af forvaltningens paragraffer. Lige meget hvordan teksten læses, så forsvinder problemet ikke – der er for få fisk til den eksisterende flåde. De sørgelige rester fordeles nu efter en forunderlig sammenstilling af kvoter og havdage, mens kapaciteten justeres for at gøre det resterende fiskeri mere rentabelt, ved ophugningspræmier til de, der vil have det (har råd til det)!

Den europæiske fiskeripolitik, samt den danske fortolkning heraf, skal på længere sigt skabe sunde fiskebestande og fiskerier. Nu og her skal den danske fiskeriforvaltning sørge for, at det aktuelle ressourcegrundlag udnyttes ’med hensyn til integration af bæredygtigheds- og miljøhensyn [...] samt sikre en høj kvalitetsmæssig og økonomisk forsvarlig udnyttelse’ (I: Folketingets V117, *Oplæg til en ny dansk fiskeriforvaltning*).

Med frygt for at skyttegravskrig og manglende dialog ville bremse for en visionær og langsigtet dansk implementering af CFP’en opfordrede WWF allerede i januar til oprettelsen af en ny ramme for dialog; en fiskeripolitisk dialog, løstrevet fra sædvanlige mandater og magtstrukturer. Fødevareminister Mariann Fischer-Boel kvitterede for nylig ved at annoncere temadrøftelser vedrørende de væsentligste fiskeripolitiske problemer (www.fvm.dk).

”Der nedsættes 3 temagrupper, [...] hvilket alt andet lige udtrykker en erkendelse af at

Der nedsættes 3 temagrupper, hvis kommissorium har ordrette referencer til vedtagelse 117, hvilket alt andet lige udtrykker en erkendelse af at den nuværende forvaltning ikke (i alle henseender) er forsvarlig. Oplægget til temadrøftelserne skaber for-

*den nuværende
forvaltning ikke (i
alle henseender) er
forsvarlig.”*

ventninger om interessante diskussioner af: Omlægning af nationale støtteordninger, fokus på selektive redskaber samt kyst fiskeriets særlige problemer.

Temagruppeformen er valgt for at fremme 'den frie drøftelse af problemstillingerne'. I den forbindelse vægtes inddragelsen af ressourcepersoner, der 'ikke normalt beskæftiger sig organiseret i fiskeripolitik, og som dermed er uafhængige af bundne mandater og eksisterende udvalgsstrukturer', heldigvis højt.

WWF Verdensnaturfonden hilser initiativet velkomment med forhåbning om, at det forestående arbejde vil give den tiltrængte fornyelse.

ARRANGEMENTER

På vej mod Cancun: De internationale handelsforhandlinger og ulandenes kvinder.

Seminar lørdag d. 10. juni kl. 10 - 16.30

MS-Kantine, Landgreven 7, 2. sal, 1301 København K

Pris inkl. materiale & frokost 60 kr.

Tilmelding til Kvindernes U-landsudvalg tlf. 3315 7870 eller pr.

e-mail kulu@kulu.dk

Se nærmere program på www.kulu.dk kalenderen.

Arr. Kvindernes U-landsudvalg

Sommermøde i Thylejren

21.-25. juni

Thylejren

Yderligere oplysninger og tilmelding

Landsforeningen for Økosamfund Tlf. 87546020,

Hjemmeside: www.gaia.org/losdanish

Tlf. 87546020, Email: los@pip.dknet.dk

Velkommen til fremtiden

- om etablering af bæredygtige bosætninger.

3. - 24. august 2003

Væksthøjskolen på Djursland

Yderligere oplysninger

Landsforeningen for Økosamfund

Tlf. 87546020, Hjemmeside: www.gaia.org/losdanish

Tilmelding kan ske på Tlf. 86339188, Email: kontor@vhd.dk

REDAKTION

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo, 92-gruppen, Ida Thuesen og Theresa Kjærside, WWF Danmark.

Tidligere numre kan ses på www.92grp.dk

Såfremt nyhedsbrevet ønskes afmeldt, sendes mail til t.kjaerside@wwf.dk.